

Dönem : 1

Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 617

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/2216/172

16 . 1 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 1 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Ismet İnönü

Başbakan

GEREKÇE

1. Vergi Usul hükümlerinin, vergi kanunlarının tesis ettiği mükellefiyetlerin, idare ve mükellefler yönünden en uygun şekilde yerine getirilmesini sağlayacak surette düzenlenmiş olması, vergilerin tarh ve tahsilinde gerekli süratin sağlanması, vergi güvenliğinin temin edilmesi ve nihayet vergi kanunlarının maksadı dışında vergilemelere yol açmaması lâzımgelir.

Belirtilen bu hususların temini düşüncesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunumuzda, aşağıda belirtilen diğer özel gerekçelere de dayanılarak, gerekli değişiklikler yapılmıştır.

II - Yapılan değişikliklere ait açıklamalar.

1. Vergide âlenilik :

Vergi güvenliğinin sağlanması için bu tasarı ile getirilen tedbirlerden biri de muayyen şartlar altında ve belirli konulara munhasır olmak üzere mükelleflerin vergi işlerinde açıklık teminidir.

Vergi işlerinde muayyen ölçüde âleniyet temini, vergi ziyamı önleyici bir fonksiyon icra ettiği gibi, vergi ödemede eşitlik sağlamaya da hizmet ettiğinden, demokratik düşüncelere de aykırı bulunmamaktadır.

Nitekim son yıllarda bâzı Avrupa ve Asya memleketlerinde vergi ziyamının önlenmesi maksadiyle bu yola gidildiği müşahade edilmektedir.

Bugün Norveç, İsveç, Finlândiya ve Japonya, da mükelleflerin vergi işlerinde belirli ölçülerde âlenilik prensibi cari olduğu gibi, ekonomik ve malî yönden memleketimize benzerlik arz eden komşumuz Yunanistan'da da, 1957 yılında kabul edilen bir kanunla âlenilik usulü yürürlüğe konulmuştur.

Bu bakımdan memleketimizde de vergi işlerinde muayyen ölçüler dâhilinde alenilik tesisi faydalı görülmektedir.

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunumuzun 5 nci maddesi ile, mükellefin ve mükellefle ilgili kimse-lerin; şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine, veya meslek-lerine mütaallik olmak üzere, mutlak bir vergi mahremiyeti ihdas olunmuştur.

Tasarı ile getirilen alenilik prensibi, bu mutlak mahremiyet esasına, sadece kamu yararı düşün-cesine dayanan bir istisna teşkil etmektedir.

Filhakika mevzuatımıza alınmak istenen hüküm, vergi işlerinde sağlanacak açıklığın, hiçbir zaman mükellefler aleyhine kötüye kullanılmasına imkân vermiyecek mahiyettedir.

Nitekim tasarı ile kabul edilen şekle göre açıklanabilecek olan husus, yalnız Kurumlar Vergisi mü-kelefleri ile Gelir Vergisi mükelleflerinden yıllık beyanname verenlere ve bunların munhasıran adları unvanları ve vergi miktarlarına mütaalliktir.

Bu suretle mükelleflerin işlerinin mahiyetlerine, şahıslarına, aile durumlarına, servetlerine ilişkin olup Vergi Dairelerinin malûmatı dâhilinde bulunan hususlar yine açıklanmıyacak, mutlak surette mahrem tutulacaktır.

Tasarının hazırlanmasında hâkim olan düşünce, sadece vergi güvenliği olduğu için, yukarıda emsal gösterilen memleketlerin bir kısmında görüldüğü üzere her yıl muayyen bir meblâğ üzerinde kazanç be-yan eden mükelleflerin açıklanması cihetine de gidilmemiş, zira vergi durumlarının ilânını arzu et-miyen mükelleflerin tesbit edilen kazanç haddinin altında kalmak için gayret sarf edecekleri ve bu su-retle müesseseden beklenen neticenin elde edilemeyeceği mütalâa edilmiştir.

Tasarı ile kabul edilen şekle göre, açıklanacak olan husus mükelleflerin beyanlarına göre tarhedi-len vergi miktarıdır. Vergi Usul Kanunu mucibince ikmalen veya re'sen salınan vergilerin ilânında bir fayda umulmamaktadır.

Açıklanan mükelleflerin isim ve unvanlarının ve vergilerinin dairenin münasip yerlerine asılacak cetveller vasıtası ile yapılması öngörülmektedir.

Aneak vergi dairelerinin, mükellef adedini nazara alıp cetvellerde gelir nev'ine veya gelir kade-melerine göre tasnif yapması mümkün bulunmaktadır.

Beyanname vermeyenler ile beyannamelerinde zarar gösterenlerin, aleniyet dışında kalmaları da tasarıdaki ikinci fıkra ile önlenmiş olmaktadır.

Filhakika bu mükelleflerin mezkûr durumları cetvellerde meselâ (beyanname vermemiştir.) veya (zarar beyan etmiştir.) şeklinde ayrıca belirtilecektir.

Bu suretle mevzuatımıza alınacak olan aleniyet müessesesinin, vergi ziyanının önlenmesine ve vergi ödemede eşitliğin sağlanmasına hizmet edeceğine inanılmaktadır.

2. Ortalama kâr hadlerinin tesbiti :

Gelir Vergisi Kanununun ortalama kâr hadleri müessesesine ait 43 ncü maddesinde yapılmış olan değişikliğe müvazi olarak Vergi Usul Kanununun 43 ncü maddesi de değiştirilmiş bulunmaktadır.

Bu değişikliğin esas maksadı, ortalama kâr nisbetlerinin daha ince bir dikkatle incelenerek ve Türkiye ölçüsünde ahenkleştirilmesini, hata ve noksanlardan âri bir hale getirilmesini sağlamak mak-sadı ile merkezde yüksek seviyede bir komisyonun kurulmasıdır.

Hiç şüphe bu komisyon çalışmalarında, idarenin teknik elemanlarından geniş ölçüde faydala-cak, mahallerinde düzenlenen kâr hadleri cetvelleri üzerinde yaptıracağı çeşitli iş kollarına ait etüt ve monografilere müsteniden tasarrufta bulunacak ve bunları daha ciddi ve disiplinli bir hale ge-tirerek kesinleştirecektir.

Maddeye eklenen bir hüküm ile bu cetvellerin mükelleflerin ıttılama ulaşmasını ve kıyaslama ölçüleri hakkında bir fikir edinmelerini sağlamak maksadı ile nihai olarak tesbit edilen kâr nisbet-lerinin ilânı kabul edilmiştir.

3. — Menkul kıymetlerde değer artışlarının vergilendirilmesi.

Gelir ve Kurumlar Vergisi sistemimizde, işletmelerin faaliyetine ilişkin değer fazlaları, ticari kazancın fiskal anlamı öz sermaye mukayesesi prensibine dayandığı cihetle, vergiye tabi tutulmuş-tur.

Ancak, amortosmana tabi aktif malların satışından veya sigortalı mallarda sigorta tanzminatından doğan farklar, bu malların yenilerinin alınması yolunda sarf edilirse vergileme yoluna gidilmektedir. Keza, kurumlarda belli şartlara göre devir sayılan füzyonlarda da değer fazlaları vergi dışında bırakılmaktadır.

Sözü edilen değer artışlarının, genel olarak realize edildikleri zaman vergilendirilmeleri yoluna gidilmektedir. Bu halin başlıca istisnasını, borsada kote olan hisse senetleri ve tahvillerin değerlerindeki artışların vergilendirilmesi teşkil etmektedir.

Filhakika, bu kabül menkul kıymetler Vergi Usul Kanununun 279 üncü maddesindeki borsa değerleri ile değerlendirilmeleri mecburiyetinden dolayı, husule gelen değer farkları (müspet veya menfi farklar) vergilemede nazara alınmakta, menkul kıymetin değerinde, sene başındaki değere nisbetle bir artış varsa kâra, azalış mevcutsa zarar hesaplarına intikal ettirilmektedir.

Halbuki gerek tecride, gerek çeşitli memleketlerin tatbikatında, değer fazlalarının ancak gerçekleştikleri zaman vergilendirilmeleri prensibine aykırı düşen ve ekonomik ve malî birtakım mahsurları da bünyesinde taşıyan bu halin, izalesi zaruri ve faydalı görülmüştür.

Bu maksatla Vergi Usul Kanunumuzun menkul kıymetlerin değerlendirilmesi ile ilgili 279 üncü maddesi hükmü maksada uygun hale getirilmiş, sözü edilen kıymetlerin alış bedelleri ile değerlendirilmesi kabul edilmiştir.

Yabancı paraların ve servetlerin değerlendirilmesi ile ilgili 280 ve 294 üncü maddelerde de değiştirilmesi uygun görülen 279 üncü maddeye atıflar bulunduğundan bu maddelerde de maksada uygun değişiklikler yapılmıştır.

Bu suretle yapılmış değişikliğin, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki değerlenmelere müspet veya menfi tesir icra etmemesi için tasarıya gerekli geçici bir madde eklenmiş bulunmaktadır.

4. — Re'sen takdir esası :

Vergi beyannamelerinin kanunda belirtilen süreler içinde verilmemesi re'sen vergi tarhını gerektiren sebepler arasında yer almaktadır.

Bu gibi hallerde, mükellefin beyanına rağmen, Takdir Komisyonunun kararına değin vergi tarhiyatı yapılmamaktadır.

Bunun gibi, bir vergi incelenmesinde, maddi delillere dayanılarak bir matrah farkı tesbit edilmekle beraber, hâdisede ayrıca re'sen takdiri gerektiren bir durumun da mevcut olması halinde, aynı şekilde, maddi delillere müstenit tesbit edilmiş olan matrah farkları üzerinden yapılması gerekli ikmal tarhiyatı, takdir komisyonu karar verinceye kadar bekletilmektedir.

Bu hal, vergilerin vaktinde tarh ve tahsilini geniş ölçüde engellemektedir.

Bu sebeple, bu kabül hallerde mükelleflerin beyanı üzerine veya maddi delillere dayanılarak tesbit edilen matrah farkları üzerinden gerekli tarhiyatın yapılması, re'sen takdir neticelerine göre ayrıca matrah farkı tesbit edilirse bunun üzerinden re'sen vergi tarhı cihetine gidilmesi uygun görülmüştür.

5. Veraset ve İntikal Vergisinde özel usulsüzlük cezası :

Veraset ve İntikal Vergisi beyannamelerinin geç verilmesi veya hiç verilmemesi hallerinde özel usulsüzlük cezasını tâyin eden Vergi Usul Kanununun 354 üncü maddesinde, asgari ceza miktarı gösterilmek suretiyle ziyaa uğrayan verginin % 2 veya % 5 i nisbetinde usulsüzlük cezası kesilmektedir.

Cezanın asgari miktarı tâyin edilip, âzami sınırının tesbit edilmemiş bulunması, birçok hallerde mükelleflerin ağır şekilde cezaya muhatap tutulmasını intacatmaktadır.

Filhakika, kendisine intikal eden servete göre 500 000 lira vergi ödemesi gereken bir mükellef adına mer'î hükümlere göre 25 000 lira usulsüzlük cezası kesilmesi gerekecektir.

Bu durumda kesilen cezanın işlenen suç ile mütenasib olmadığı aşikârdır.

Bu hallerde usulsüzlük cezasının mâkul seviyede tutulması için, kesilecek cezanın âzami sınırı tâyin edilmek suretiyle ceza miktarı tâyini uygun görülmüş ve bu maksatla Vergi Usul Kanununun 354 üncü maddesi değiştirilmiş bulunmaktadır.

6. Gelir Vergisi Kanununda değişiklikler yapan tasarı ile ortalama kâr hadleri ve gider esasları işler hale konulmuştur.

Bu hükümlere dayanılarak yapılacak tarhiyatında diğer ikmalen ve re'sen vergi tarhlarında olduğu gibi uzlaşma konusu yapılabilmesi için uzlaşmaya mütaallik Vergi Usul Kanunundaki maddeye gerekli hüküm eklenmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, bu hallerin de uzlaşma konusu yapılması uzlaşma komisyonlarının işlerini büyük ölçüde artıracacağı göz önünde tutularak bu işleri yürütmek üzere ayrı komisyonlar teşkiline imkân veren bir hüküm alâkalı maddeye eklenmiş bulunmaktadır.

Bu suretle uzlaşma işlerinin aksamadan yürütülmesi sağlanabilecektir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/625
Karar No. : 5

25 . 2 . 1964

Yüksek Başkanlığa

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısı Maliye Bakanlığının temsilcilerinin de iştiraki ile görüşüldü.

Komisyonumuz çalışmalarında, evvelce mütalâa ve görüşleri öğrenilmiş olan Devlet Plânlama Teşkilâtının, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin, Ziraat Odaları Birliğinin bu görüş ve mütalâaları da göz önünde tutulmuştur.

Daha çok, evvelce müzakere ve bâzı değişikliklerle kabul edilmiş olan Gelir Vergisi Kanunu tadil tasarısı ile ilgili usul hükümlerinin, idare ve mükellefler yönünden en uygun şekilde yerine getirilmesini, vergilerin tarh ve tahsilinde gerekli süratin sağlanmasını, vergi güvenliğinin temini ve nihayet vergi kanunlarının maksatları dışında vergilemelere yol açmamasını hedef tutan değişiklikler, bu maksatları daha belirli ve tesirli şekilde gerçekleştirecek bâzı ilâveler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca değiştirilen maddelerin gerekçesi :

Tasarı maddesi 1. — Vergi güvenliğini sağlamak düşüncesiyle bir kısım Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin vergilerinin ilânını öngören bu maddenin müessiriyetini artırmak ve beyanlarını gerçeğe uygun şekilde yapan mükelleflerin bu durumlarını, her zaman belirtebilmelerine imkân sağlamak maksadıyla cetvellerin vergi dairelerince yapılan ilânı yanında Resmî Gazetede veya kitap halinde yayınlanması da uygun görülmüştür.

Ayrıca, ilân edilecek verginin, yıllık beyannamede yer alan ve üzerinden tevkif suretiyle vergisi alınmış olan vergileri de kavriyacak şekilde açıklanması için maddeye gerekli vuzuh verilmiştir.

Madde 3. — Bu madde komisyonumuzca düzenlenmiştir.

Ortalama kâr hadlerini tâyin eden özel komisyonun, ilçelere ait tesbitlerinde bu ilçelerden gelecek mükellef temsilcilerinin görevlendirilmesi ve ayrıca bu üyelerin yalnız tüccara ait takdirlerde Ticaret Odasına seçilerek esnaf ve sanatkârlarla ilgili takdirlerde bu kimselerin bağlı oldukları meslekî teşekküllerin temsilci seçmesi, ortalama kâr hadlerinin daha gerçeğe uygun tesbitini sağlayacağı düşüncesiyle Vergi Usul Kanununun 42 nci maddesinde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Madde 4. — Tasarının 3 nci maddesine tekabül eden bu hükme, ortalama kâr hadlerinin devamlı olarak mükelleflerin bilgisine açık tutulması düşüncesiyle ortalama kâr hadlerine ait cetvellerin ayrıca Resmî Gazetede de yayınlanması hususunda hüküm eklenmiştir.

Ayrıca ortalama kâr hadlerinin tesbitinde görevli Merkez Komisyonunun işleyişinde sürat sağlanması düşüncesiyle üye sayısı azaltılmıştır.

Madde 5. — Bu madde Komisyonumuzca tedvin edilmiştir.

Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 92 nci maddesinde ortalama kâr hadlerini tesbit eden komisyonlar yer almadığı için üyelerine bu hizmetleri karşılığında ücret ödenmemektedir.

Bunun temini için madde hükmü yeniden düzenlenmiştir.

Tasarı maddesi 5, 7 — Tasarının 5 ve 7 nci maddelerinde, tabii sırasınca düştüğü anlaşılan (ve) kelimeleri hükümlere ve matlaba eklenmiştir.

Geçici madde 2. — Komisyonumuzca, ortalama kâr hadlerini tesbit eden komisyonların bünyesinde yapılmış olan değişikliklerin, ilk uygulama yılında süratle yerine getirilmesi amacıyla bu geçici madde hükmü Komisyonumuzca tasarıya eklenmiştir.

Madde 13. — Tasarının 1 Marttan sonra kanunlaşması ihtimaline binaen yürürlük maddesi 1 Mart 1964 olarak tadil edilmiştir.

Hükümet tasarısında yer alan diğer maddeler aynen kabul edilmiş, sadece yapılan ilâve hükümler sebebiyle madde numaraları değiştirilmiştir.

Komisyonumuz bu kanun tasarısının, işin mahiyetine ve müstaceliyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini kararlaştırmış bulunmaktadır.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Çanakkale

Ş. İnan

Kâtip

Ağrı

Muhalifim

N. Güngör

Adana

Söz hakkım mahfuzdur

A. Savrun

Bursa

1 nci maddeye muhalifim

söz hakkım mahfuzdur

A. Türkel

İstanbul

V. Özarar

Konya

K. Ataman

Giresun

A. Cüceoğlu

Siirt

H. Özgen

Başkanvekili

Sakarya

N. Bayar

Amasya

R. Arpacıoğlu

Amasya

M. K. Karan

Bursa

Söz hakkım mahfuz

Z. Uğur

İzmir

1 nci maddeye muhalifim ve

söz hakkım mahfuz

İ. Gürsan

Konya

A. Kuzucu

Ordu

İ. Ağaoglu

İmzada bulunamadı

Sivas

R. Günay

Sözcü

Konya

R. Özal

Adana

Söz hakkım mahfuzdur

Y. Aktimur

Burdur

N. Yavuzkan

Erzurum

G. Karaca

Kastamonu

Söz hakkım mahfuzdur

İ. H. Yılanhoğlu

Maras

Muhalifim

A. Hüdayioğlu

Rize

1 nci maddeye muhalifim

söz hakkım mahfuz olmak üzere

A. H. Güner

Van

Ş. Kösereisioğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla gelir vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, Sermaye Şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tarh olunan gelir ve kurumlar vergileri ile mükelleflerin adları ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerde açıklanır.

Beyanname vermiyenlerle zarar gösterenlerin bu durumları cetvellerde belirtilir. ,

Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında T. Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 ncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Vergi beyannamelerini kanuni süresinin sonundan itibaren 15 gün geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannamelerinde gösterdikleri gelir üzerinden gerekli tarhiyat yapılır ve takdir komisyonunca mükellefin beyanından fazla bir matrah takdir olunduğu ahvalde bu fark nazara alınmak suretiyle re'sen vergi tarh olunur.

Yukarıdaki bendlerin hükümlerine göre re'sen vergi tarhını gerektirir bir sebep yanında ikmalen vergi tarhını da lüzumlu kılan bir durum mevcut ise, re'sen takdir sonucu beklenmeksizin gerekli ikmal tarhiyatı yapılır. Re'sen takdir sırasında ikmal tarhiyatına mesnedolan matrah farkı nazara alınmışsa vergi tarhı sırasında evvelce tarh edilmiş olan vergi indirilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, (mahsuptan evvelki vergisi), sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergisi ile mükelleflerin adları ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvelerde açıklanmakla beraber ayrıca kitap halinde veya Resmî Gazete ile yayınlanır.

Beyanname vermiyenlerle zarar gösterenlerin bu durumları cetvellerde belirtilir.

Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez. Aksine hareket edenler hakkında T. Ceza Kanununun 480 ve 481 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 30 ncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Vergi beyannamelerini kanuni süresinin sonundan itibaren 15 gün geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannamelerinde gösterdikleri gelir üzerinden gerekli tarhiyat yapılır ve Takdir Komisyonunca mükellefin beyanından fazla bir matrah takdir olunduğu ahvalde bu fark nazara alınmak suretiyle re'sen vergi tarh olunur.

Yukarıdaki bentlerin hükümlerine göre re'sen vergi tarhını gerektirir bir sebep yanında ikmalen vergi tarhını da lüzumlu kılan bir durum mevcut ise re'sen takdir sonucu beklenmeksizin gerekli ikmal tarhiyatı yapılır. Re'sen takdir sırasında ikmal tarhiyatına mesnet olan matrah farkı nazara alınmışsa vergi tarhı sırasında evvelce tarhedilmiş olan vergi indirilir.

MADDE 3. — Aynı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 43 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama kâr hadlerinin kesinleşmesi ve ilân

Madde 43. — 42 nci madde gereğince düzenlenen ortalama kâr hadlerine ait cetveller, düzenlenmelerini takibeden ay içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Maliye Bakanlığına gelmiş olan bu cetveller Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonunca incelenerek hatalı ve noksan bulunanlar ile bölgeleri itibariyle uygunluk göstermeyenler gerekçeli olarak ilgili özel komisyonlara geri gönderilir.

Özel komisyonlara geri gelen cetveller, yeniden incelenerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan, düzeltme sebebi görülmiyenler hakkında ise gerekçeleri belirtildikten sonra Merkez Komisyonuna gönderilir.

Merkez Komisyonu cetveller üzerinde son incelemesini yaparak ortalama kâr hadlerinin kesin miktarlarını tâyin eder.

Kesinleşmiş ortalama kâr hadlerine ait cetveller Maliye Bakanlığınca mahallerine tebliğ olunur.

Vergi daireleri, Bakanlıktan gelen bu cetvelleri, bir ay süre ile, dairelerinin uygun bir yerine asmak suretiyle ilân ederler.

Ortalama kâr hadleri; Maliye Bakanlığınca emtia ve iş nevilere göre hazırlanacak cetveller üzerine, tüccarlar için il merkezindeki Ticaret Odalarınca, esnaf ve sanatkârlar için kanunla kurulan esnaf dernekleri birliğince, birlikleri yoksa esnaf ve sanatkâr teşekküllerince; odaların, birlik ve teşekküllerin bulunmadığı yerlerde il merkezlerindeki belediyelerce seçilecek dört kişi ile o il defterdarının ve mazereti halinde tevkiil edeceği bir maliye memurunun başkanlığında kurulan özel bir komisyon tarafından ilçeler itibariyle gayrisâfi kazançta göre ayrı ayrı tâyin olunur. Şu kadarki, merkez ilçesi dışındaki mükelleflere ait ortalama kâr hadlerinin tesbitinde, il merkezinden seçilmiş olan üyelerden ikisinin yerine o ilçelerde aynı mahiyetteki teşekküller tarafından seçilmiş olan iki üye toplantılara katılır.

MADDE 4. — Aynı kanunun 43 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Ortalama kâr hadlerinin kesinleşmesi ve ilân

Madde 43. — 42 nci madde gereğince düzenlenen ortalama kâr hadlerine ait cetveller, düzenlenmelerini takibeden ay içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Maliye Bakanlığına gelmiş olan bu cetveller, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonunca incelenerek hatalı ve noksan bulunanlar ile bölgeleri itibariyle uygunluk göstermeyenler gerekçeli olarak ilgili özel komisyonlara geri gönderilir.

Özel komisyonlara geri gelen cetveller, yeniden incelenerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan, düzeltme sebebi görülmiyenler hakkında ise gerekçeleri belirtildikten sonra Merkez Komisyonuna gönderilir.

Merkez Komisyonu cetveller üzerinde son incelemesini yaparak ortalama kâr hadlerinin kesin miktarlarını tâyin eder.

Kesinleşmiş ortalama kâr hadlerine ait cetveller Maliye Bakanlığınca mahallerine tebliğ olunur.

Vergi daireleri, Bakanlıktan gelen bu cetvelleri, bir ay süre ile, dairelerinin uygun bir yerinde

Hü.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında Gelirler Genel Müdürü veya bunların tevkil edeceği kimseler ile Ticaret ve Sanayi bakanlıklarının birer temsilcisinden ve Türkiye Ticaret, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin üç temsilcisinden kurulur.

89 ncu maddedeki nisap hükmü, ortalama kâr hadleri merkez komisyonu hakkında da uygulanır.

MADDE 4. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Menkul kıymetler

Madde 279. — Türk ve yabancı esham ve tahvilâtı alış bedeli ile değerlendirir.

MADDE 5. — Aynı Kanununun 280 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Ko.

ne asmak suretiyle ilân ederler. Bu cetveller ayrıca Resmî Gazete ile ilân olunur.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında Gelirler Genel Müdürü veya bunların tevkil edeceği kimseler ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin üç temsilcisinden kurulur.

89 ncu maddedeki nisap hükmü, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu hakkında da uygulanır.

MADDE 5. — Aynı kanununun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Ücretler

Madde 92. — Bu kısımda yazılı komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tesbit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu ile Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 nci maddesinde yazılı komisyonun seçilmiş üyesine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla, mahallî defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tâyin olunacak miktarda ücret verilir.

Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelmiyen üyelerine verilecek ücret miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla aylık tutarı 200 lirayı geçemez.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu ile Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu Başkan ve üyelerine, bu komisyonlardaki çalışmalarını dolayısıyla verilecek ücreti Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tâyin olunur.

MADDE 6. — Aynı kanununun 279 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Menkul Kıymetler

Madde 279. — Türk ve yabancı esham ve tahvilâtı alış bedeli ile değerlendirir.

MADDE 7. — Aynı kanununun 280 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Hü.

Yabancı paralar

MADDE 280. — Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.

MADDE 6. — Aynı Kanunun 294 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Esham ve tahvilât ve yabancı paralar

Madda 294. — Ticarî sermayeye dâhil olsun olmasın bütün esham ve tahvilât borsa rayici ile borsada kayıtlı olmıyan esham ve tahvilât emsal bedelleri ile değerlendirir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine emsal bedeli esas olur.

Ticarî sermayeye dâhil olsun olmasın yabancı paraların ve yabancı paralar üzerinden tanzim edilmiş alacak ve borç senetlerinin değerlendirilmesinde ikinci bölümün hükümleri uygulanır.

MADDE 7. — Aynı Kanunun 352 ncü maddesinin (II nci derece usulsüzlükler) bölümüne aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir:

Yıllık beyannamede hiç gider bildiriminde bulunulmaması veya gider unsurlarından bir kısmının bildirilmemesi.

MADDE 8. — Aynı kanunun 354 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Veraset ve İntikal Vergisinde

Madde 354. — Veraset ve İntikal Vergisi beyannamelerini kanuni süresinin bitmesini takibeden günden başlayarak 15 gün içinde verenlere, 25 liradan az 250 liradan çok olmamak şartıyla verginin % 2 si; daha sonra verenlere, 100 liradan az 2 000 liradan çok olmamak şartıyla % 5 i tutarında usulsüzlük cezası kesilir.

MADDE 9. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 ncü maddesiyle eklenen ek 1 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki 6 numaralı bend eklenmiştir.

6. Gelir Vergisi Kanununda yer alan ortalama kâr haddi ve gider esası hükümlerine göre vergi tarh olunmuşsa.

Geçici Ko.

Yabancı paralar

Madde 280. — Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.

MADDE 8. — Aynı kanunun 294 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Esham, tahvilât ve yabancı paralar

Madde 294. — Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın bütün esham ve tahvilât rayici ile borsada kayıtlı olmıyan esham ve tahvilât emsal bedelleri ile değerlendirir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine emsal bedeli esas olur.

Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın yabancı paraların ve yabancı paralar üzerinden tanzim edilmiş alacak ve borç senetlerinin değerlendirilmesinde ikinci bölümün hükümleri uygulanır.

MADDE 9. — Aynı kanunun 352 ncü maddesinin (II nci derece usulsüzlükler) bölümüne aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir :

Yıllık beyannamede hiç gider bildiriminde bulunulmaması veya gider unsurlarından bir kısmının bildirilmemesi.

MADDE 10. — Aynı kanunun 354 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

b) Veraset ve intikal vergisinde

Madde 354. — Veraset ve intikal vergisi beyannamelerini kanuni süresinin bitmesini takibeden günden başlayarak 15 gün içinde verenlere, 25 liradan az 250 liradan çok olmamak şartıyla verginin % 2 si; daha sonra verenlere, 100 liradan az 2 000 liradan çok olmamak şartıyla % 5 i tutarında usulsüzlük cezası kesilir.

MADDE 11. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 ncü maddesiyle eklenen ek 1 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki 6 numaralı bend eklenmiştir.

6. Gelir Vergisi Kanununda yer alan ortalama kâr haddi ve gider esası hükümlerine göre vergi tarh olunmuşsa.

Hü.

MADDE 10. — Aynı Kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 3 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı lüzum gördüğü mahallerde ortalama kâr haddi ve gider esasları ile ilgili uzlaşma taleplerinin incelenmesi için ayrı uzlaşma komisyonları teşkil ve bu komisyonların kimlerden terekkübedeceğini tâyin edebilir

GEÇİCİ MADDE — Vergi Usul Kanununun bu kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 279 ncü maddesindeki değerleme hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisabolan esham ve tahvilât hakkında uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce sahibolunan esham ve tahvilâtın son bilânçoda kayıtlı değerleri üzerinden değerlendirilmelerine devam olunur.

Yürürlük

MADDE 11. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

15 . 1 . 1964

Başbakan
İsmet İnönü
Devlet Bakanı V.
İ. S. Omay
Devlet Bakanı
İ. S. Omay
Millî Savunma Bakanı
İ. Sançar

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
K. Satır
Devlet Bakanı
M. Yolaç
Adalet Bakanı
S. Gumralı
İçişleri Bakanı
O. Öztürk

M. Meclisi

Geçici Ko.

MADDE 12. — Aynı kanuna 19 . 2 . 1963 tarihli ve 205 sayılı kanunun 22 nci maddesiyle eklenen ek 3 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı lüzum gördüğü mahallerde ortalama kâr haddi ve gider esaslarıyla ilgili uzlaşma taleplerinin incelenmesi için ayrı uzlaşma komisyonları teşkil ve bu komisyonların kimlerden terekkübedeceğini tâyin edebilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Vergi Usul Kanununun bu kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 279 ncü maddesindeki değerleme hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisabolan esham ve tahvilât hakkında uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce sahibolunan esham ve tahvilâtın son bilânçoda kayıtlı değerleri üzerinden değerlendirilmelerine devam olunur.

Yürürlük

MADDE 13. — Bu kanun 1 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(S. Sayısı : 617)

Hü.

Dışişleri Bakanı V. <i>K. Satır</i>	Maliye Bakanı <i>F. Meln</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>I. Öktem</i>	Bayındırlık Bakanı <i>A. H. Onat</i>
Ticaret Bakanı <i>F. İslimyeli</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Tarım Bakanı <i>T. Şahin</i>
Ulaştırma Bakanı <i>F. Alpiskender</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Erten</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>H. Oral</i>
Tur. ve Tanıtma Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>C. Uzer</i>
Köy İşleri Bakanı <i>L. Yurdođlu</i>	